

ประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ที่ใช้
ในการประชาสัมพันธ์แผนพร โครงการอีสานเขียว

นางสาววิมลนา จันทรจรัสวัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-395-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016420

i 10306092

91

THE EFFECTIVENESS OF VIDEO TAPE
FOR GREEN E-SARN PROJECT PUBLICITY

Miss Wattana Chancharuswattana

A Thesis submitted in Partial Fulfillment Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-395-6

วิทยานิพนธ์ ประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่
โครงการอีสานเขียว
โดย นางสาววิมลนา จันทรจรัสวัฒนา
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรัช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

วัฒนา จันทรจรัสวัฒนา : ประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการ
อีสานเขียว (THE EFFECTIVENESS OF VIDEO TAPE FOR GREEN E-SARN PROJECT
PUBLICITY) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ธนวัต บุญลือ, 134 หน้า. ISBN 974-577-395-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อทราบประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ในการให้ความรู้และสร้างความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการใน ต.ท่าลาดขาว อ.ไชยชัย และต.นากลาง อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้และความคิดเห็นที่มีต่อโครงการอีสานเขียวระหว่างก่อนและหลังการชมวีดิทัศน์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเรื่องโครงการอีสานเขียวกับปัจจัยทางประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระดับเศรษฐกิจ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ เรื่องโครงการอีสานเขียวกับเจตนารมณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการช่วยสนับสนุนโครงการ

โดยทำการศึกษาประสิทธิผลของสื่อวีดิทัศน์ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการอีสานเขียว
ครั้งนี้ศึกษาจากผู้เข้าร่วมโครงการ 81 คน ใน ต.ท่าลาดขาว อ.ไชยชัย และ ต.นากลาง อ.สูงเนิน
จ.นครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบQuasi-Experimentation ด้วยวิธี One-group Pretest
Posttest Design และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ การทดสอบT-test
การหาค่าสหสัมพันธ์แบบPearson และOne-Way Anova

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ผู้ที่เข้าชมวีดิทัศน์มีการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ เรื่องโครงการอีสาน-
เขียวแต่ความคิดเห็นไม่เปลี่ยนแปลงหลังชมวีดิทัศน์ อายุ ระดับการศึกษา และระดับเศรษฐกิจ ไม่มีความ
สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงความรู้และความคิดเห็น เรื่องโครงการอีสานเขียวของผู้เข้าร่วมโครงการอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า ความรู้ ความเข้าใจในโครงการอีสานเขียวไม่มีความสัมพันธ์กับ
เจตนารมณ์ของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีต่อการช่วยสนับสนุนโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ทราบเรื่องอีสานเขียวจากโทรทัศน์ โดยเข้าใจเรื่องอีสานเขียวว่า
เป็นโครงการช่วยเหลือและแก้ปัญหาหมู่บ้านหรือชาวอีสานให้มีความเป็นอยู่ดีกว่าเดิม ให้กินดีอยู่ดี มีเศรษฐกิจ
ดี ให้บ้านเมืองเจริญและอุดมสมบูรณ์ เพื่อช่วยพัฒนาให้หายแห้งแล้ง และจะทำให้อุดมสมบูรณ์เหมือนแต่ก่อน
คิดว่า กิจกรรมพัฒนาภาคอีสาน เป็นกิจกรรม ฟันฟูปลูกป่าและการเกษตร ลดการตัดไม้มากที่สุด และชอบ
โครงการอีสานเขียวเพราะสร้างอีสานให้เขียวอุดมสมบูรณ์และเจริญเหมือนเดิม โดยที่ผู้เข้าร่วมโครงการ
มีเจตนารมณ์ที่จะสนับสนุนโครงการด้วยการรักษาป่าและปลูกป่าให้มากที่สุด และคิดที่จะเข้าร่วมโครงการ
ทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ เพื่อปรับปรุงหมู่บ้านให้ดีขึ้น และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวีดิทัศน์ชุดนี้ในหลายๆ
ด้าน ทั้งด้านเนื้อเรื่อง คุณภาพ รายละเอียด รวมทั้งเสนอให้ใช้สื่อประเภทอื่นร่วมในการเสนอข้อมูลเรื่อง
โครงการอีสานเขียวด้วย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

WATTANA CHANCHARUSWATTANA : THE EFFECTIVENESS OF VIDEO TAPE FOR GREEN E-SARN PROJECT PUBLICITY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. TANAWADEE BOONLUE, Ph.D. 134 PP.

The objectives of this study are as follows:

1. To learn the effectiveness of video tape in giving knowledge to and creating the positive opinion among participants in Taladkaow District, Amphur Chokechai and Naklang District, Amphur Soongnuean, Nakornrajasrima province.
2. To compare the participants' knowledge and opinion in Green E-Sarn Project before and after watching the video tape.
3. To study the correlation between the participants' knowledge and opinion towards Green E-Sarn Project and such demographic data as age, education and income.
4. To study the correlation between the participants' knowledge in Green E-Sarn Project and their intention to support the project.

Based on Quasi Experimentation with one-group Pretest Posttest Design, the data are collected from 81 viewers. Percentage, T-test, Pearson Correlation and One Way Anova are used for statistical analysis.

It was found that after watching video tape, the participants' knowledge changed significantly. However, they did not change their opinion about the project. Age, education and income were not significantly related to participants' knowledge and opinion change in Green E-Sarn Project. Moreover, participants' knowledge was not significantly related to their intention to support the project.

Besides, it appeared that television was the most popular media they learnt about the project. They viewed this project as having the aim to solve the E-Sarn region poverty problems which have long been plagued by drought, thereby upgrading their living.

The research also revealed that the participants understood that the project aimed to promote afforestation in the Northeast. This knowledge created positive opinion towards the project and they intended to give it activities. Moreover, the participants also contributed their suggestions on improving the quality of the video tape.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *Jomy Jank*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Jomwong*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลง ได้ด้วยความร่วมมือและความเมตตาของผู้ที่พระคุณ
หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

บิดามารดาผู้ให้โอกาสแก่ข้าพเจ้าในการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนจนมีชีวิต
เติบโต และก้าวมาถึงจุดอันเป็นที่น่าภูมิใจนี้ได้

รองศาสตราจารย์ ดร. ทนวิทย์ บุญลือ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ
ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งความเมตตาและความกรุณาที่ท่าน ได้มอบให้จนไม่สามารถ
จะพรรณนามาเป็นตัวอักษรหรือคำพูดได้

ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา ผู้ที่ให้
คำแนะนำในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุกพล เบ็ญจรงค์กิจ ที่กรุณาเป็นกรรมการและให้คำ
ปรึกษาตลอดมา

รวมทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ผู้ร่วม โครงการประเมินผลสื่อประชาสัมพันธ์
โครงการอีสานเขียว

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ไม่ว่าใน
เรื่องการทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การพิมพ์งาน ตรวจงาน หรือการให้คำปรึกษาอื่น ๆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
ตารางสารบัญ	ณ
บทที่	
1 /สถานทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1
โครงการมหาวิทยาลัยช่วยอีสาน เชียงใหม่	3
โครงการสนับสนุนโครงการอีสาน เชียงใหม่ด้วยสื่อวีดิทัศน์	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ปัญหาในการวิจัย	5
สมมติฐานในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่จะได้รับ	6
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ	8
- ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความรู้	8
ทัศนคติและพฤติกรรม	
- กระบวนการที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงว่าบุคคล	10
ได้ถูกชักจูง โดยการสื่อสาร	
- ความคิดเห็น	11
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
การสื่อสารเพื่อ โน้มน้าวใจ	21

1-97

- ผลของการไฉ่หน้าใจ	25
กระบวนการเลือกรับข่าวสาร	26
รายละเอียดเกี่ยวกับวัตทัศน์	27
- บทบาทหน้าที่และอิทธิพลของวัตทัศน์	28
- แนวโน้มการใช้วัตทัศน์	35
3 ระเบียบวิธีวิจัย	38
- แบบของการวิจัย	38
- กลุ่มที่ทำการศึกษา	38
- การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	39
- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	39
- เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
- การให้คะแนน	40
- ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	41
- กรรมวิธีทางข้อมูล	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก ก. ตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อมูล	101
ภาคผนวก ข. - แบบสอบถาม	110
- โครงการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยช่วยอีสานเขียว ..	118
ภาคผนวก ค. - บทวัตทัศน์ เรื่อง อีสานเขียวได้ในยุคนี้	120
- บทวิเคราะห์วัตทัศน์	125
ประวัติผู้เขียน	134

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการที่เคยได้ยื่นชื่อโครงการอีสานเขียว จำแนกตามสื่อประเภทต่าง ๆ ก่อนได้รับสื่อวีดิทัศน์	46
ตารางที่ 2	แสดงความรู้เกี่ยวกับโครงการอีสานเขียว	47
ตารางที่ 3	แสดงความรู้เกี่ยวกับศาลาอีสานเขียว ก่อนและหลังชมวีดิทัศน์	50
ตารางที่ 4	แสดงความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาภาคอีสาน	51
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของคำตอบของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความคิดเห็นต่อโครงการอีสานเขียว	53
ตารางที่ 6	แสดงเหตุผลที่ขอรับวีดิทัศน์ เรื่องนี้	55
ตารางที่ 7	แสดงความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของวีดิทัศน์ เรื่องนี้	57
ตารางที่ 8	แสดงเจตนารมณ์ต่อการสนับสนุนโครงการอีสานเขียว	59
ตารางที่ 9	แสดงการมีส่วนร่วมในโครงการอีสานเขียว	61
ตารางที่ 10	เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของความรู้และความคิดเห็น เรื่องโครงการอีสานเขียวของผู้เข้าร่วมโครงการ	63
ตารางที่ 11	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ก่อนและหลังชมวีดิทัศน์ กับเจตนารมณ์ที่เกี่ยวกับการช่วยกันพัฒนาอีสานให้เขียว	64
ตารางที่ 12	ความแตกต่างของความรู้ เรื่องอีสานเขียวระหว่างผู้มีอายุต่างกัน	64
ตารางที่ 13	ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงความรู้ เรื่องโครงการอีสานเขียวของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	65
ตารางที่ 14	ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงความรู้ เรื่องโครงการอีสานเขียวของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีระดับเศรษฐกิจต่างกัน	66
ตารางที่ 15	ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น เรื่องโครงการอีสานเขียวของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีอายุต่างกัน	67

ตารางที่ 16	ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น เรื่อง 68 โครงการอีสานเขียวของผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	68
ตารางที่ 17	ความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น เรื่อง 69 โครงการอีสานเขียวของผู้ที่ระดับเศรษฐกิจต่างกัน	69
ตารางที่ 18	ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับวิถีทัศน์ชุดนี้ 70	70
ตารางที่ 19	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 101 จำแนกตามเพศ	101
ตารางที่ 20	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 101 จำแนกตามอายุ	101
ตารางที่ 21	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 102 จำแนกตามการศึกษา	102
ตารางที่ 22	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 102 จำแนกตามสถานะในครอบครัว	102
ตารางที่ 23	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 102 จำแนกตามสภาพการแต่งงาน	102
ตารางที่ 24	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 103 จำแนกตามอาชีพ	103
ตารางที่ 25	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 103 จำแนกตามรายได้	103
ตารางที่ 26	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าชมวิถีทัศน์ 104 จำแนกตามการเป็นสมาชิกหรือกรรมการ	104
ตารางที่ 27	จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการ 105 จำแนกตามการมีสื่อ	105
ตารางที่ 28	จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการ 105 จำแนกตามการรับสื่อ	105
ตารางที่ 29	จำนวนและร้อยละของผู้ที่เคยได้ยินชื่อ 106 โครงการอีสานเขียว	106
ตารางที่ 30	จำนวนและร้อยละของคำตอบของผู้ที่ทราบและ 106 ไม่ทราบว่าโครงการอีสานเขียวคืออะไร	106

ตารางที่ 31	จำนวนและร้อยละของคำตอบของผู้ที่ทราบและ ไม่ทราบว่าศาลอาีสานเขี้ยวคืออะไร	107
ตารางที่ 32	จำนวนและร้อยละของคำตอบของผู้ที่ทราบและ ไม่ทราบว่ากิจกรรมพัฒนาภาคีสานเขี้ยวอะไรบ้าง	107
ตารางที่ 33	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ตอบว่า เรื่องในวิดิทัศน์ เกี่ยวข้องกับตนเองหรือไม่ (หลังชมวิดิทัศน์)	108
ตารางที่ 34	จำนวนและร้อยละของคำตอบของผู้ที่ตอบว่า ชอบวิดิทัศน์ เรื่องนี้หรือไม่	108
ตารางที่ 35	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ตอบว่าคิดจะบริจาคทรัพย์สิน และสิ่งของเพื่อช่วยเหลือโครงการ ฯ หรือไม่	108
ตารางที่ 36	จำนวนและร้อยละของผู้ที่ตอบว่าวิดิทัศน์ชุดนี้ ได้ประโยชน์กับใคร	109